

Köszöntők a Magyar Egyházzenei Társaság IV. Kongresszusán

Kálmán Attila

Nagy-nagy szeretettel és tisztelettel köszöntöm Önöket az egyik rendező szerv, a Pápai Református Kollégium nevében. Reformátusoknál a Kollégium nem csupán a diákothont jelenti, hanem több intézményt együttvéve. Egykor a Pápai Kollégiumhoz tartozott a gimnázium, a teológia, a jogakadémia, a tanítóképző, a kereskedelmi középiskola, a nőnevelő intézet, az internátus, a konviktus, a könyvtár, levéltár, múzeum és nyomda mindegyike.

Kálmán Attila a Pápai Református Kollégium igazgatója, a Magyarországi Református Egyház zsinatának világi elnöke.

Pápa 30 ezer lakosú kisváros. Hozzávetőlegesen egyenlő távolságra van három ország fővárosától Bécstől, Budapesttől és Pozsonytól. Ezek bármelyikét jó két óra alatt el lehet érni autóval, de egy gyenge óra ahhoz is kell, hogy a legközelebbi megyeszékhelyekbe (Győrbe vagy Veszprémbe) eljussunk. Tehát elég közel vagyunk a kultúrközpontokhoz ahhoz, hogy eljussanak hozzánk azoknak főbb értékei, de elég messze vagyunk tőlük ahhoz, hogy az árnyékukba ne szoruljunk. Pápa azok közé a városok közé tartozik évszázadok óta, amelyek „saját” kultúrát is termelnek, sugároznak szét. Némi túlzással, de nem véletlenül hívták egykor Dunántúl Athénjének.

Néhány évszámra, szimbólumra, felíratra hívom fel szíves figyelmüket. Az 1531-es évszám a bejáraton, a jelvényünkön és a kiadványaink mindegyikén olvasható. Ez az iskolánk alapításának éve (5 évvel a mohácsi vész és 14 évvel a Wittenbergben kiszögelt 95 pont után!)

A templomban és az iskola bejáratánál is emléktábla figyelmeztet, hogy Séllyei István püspököt és Kocsi Csergő Bálint rektort egyaránt Pápáról vitték el gályarabságra. (Ez utóbbinak a naplója alapján írta Moldova György a Negyven prédikátor című munkáját.)

A címerünkben levő eperfa az iskola jelképe. Az első iskolaépület udvarán eperfák voltak, s az adásztevelői száműzetés idején (1752–1782) is eperfák alatt indult meg a tanítás. A református és az evangélikus templom között jelképes sír figyelmeztet Huszár Gál és Sztáray Mihály XVI. századi prédikátorokra, énekköltőkre, akik valahol Pápán vannak eltemetve ismeretlen helyen.

A lépcsőházban két díszes névsor olvasható. Az egyikben válogatást találunk az iskola neves diákjai közül (Petőfi, Jókai, Orlai Petrics Soma, Nagy László, Somogyi József és sokan mások), a másikon pedig a neves tanárok nevei sorakoznak: Mándi Márton István, Bocsor István, Tarczy Lajos, Lőrince Lajos stb. Ők nem kevésbé kiválóak, mint tanítványaik, de hiába voltak óriások, azok

látszottak nagyobbak, akik a vállaikra álltak. Az egyik kiváló diákunktól, Jókai Mórtól megkérdezték, hogy mire való az iskola? Válasza: arra, hogy „Istennek, hazának, tudománynak” neveljen. E három szó évtizedekig díszítette a főépület homlokzatát. Amikor 1952-ben, az államosításkor levették a hatalmas betűket, a fél város itt állt a téren, sokan hangosan zokogtak. Amikor 1994-ben végre visszakerült a felirat alig néhányan vették észre. Nem múlt el nyomtalanul a 42 év. Azért sem, mert a keresztyén-nemzeti hagyományok rombolása tudatos volt. Jól példázza ezt az a tény, hogy az államosításkor a városban levő bencés gimnázium, a református gimnázium és az állami iskolák között összekeverték a tanárokat, a diákokat és részben a könyvtárakat és szertárakat is. A huszonnegyedik órában kaptunk vissza néhányat az egykori iskoláinkból, s kapott lehetőséget az egyházzene is arra, hogy ismét jelentősebb szerepet töltsön be az ország kultúrájában.

Befejezésül még egy feliratra hívom fel a figyelmüket. Arra, amelyik a református templomban olvasható a szószék fölött: „Nem azé aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené” (Róma 9,16). Sokáig „birkóztam” ezzel az igével. Úgy éreztem, hogy tétlenségre kényszerít. Egyszer Székelyudvarhelyen egy idős lelkész szolgálatából megértettem: ez csupán arra figyelmeztet: a szántás, vetés, öntözés, kapálás, gyomlálás, metszés terhe és felelőssége a miénk, de sohase felejtjük el, hogy a növekedést az Úr adja. Öröm és megtiszteltetés számunkra, hogy intézményünket tisztelték meg a IV. kongresszusuk megrendezésével. Isten hozta Önöket! Érezzék otthon magukat!

Semjén Zsolt

Főtisztelendő atyák, nagytiszteletű urak, *Semjén Zsolt a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának helyettes államtitkára.*
mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a magam nevében nagy szeretettel köszöntöm Önöket. Köszönöm a lehetőséget, hogy itt lehetek és néhány gondolatot elmondhatok arról, amit —a kormányprogram betűje és szelleme alapján— az egyházak szolgálata, és így az egyházi zene szolgálata tekintetében alapvető fontosságúnak tartunk. Mint egyházi körökben mozgó ember, ismerem a mondást, miszerint kétféle prédikáció létezik: vagy rövid, vagy rossz. Ezért, hogy ez utóbbit elkerüljem, megpróbálom röviden összefoglalni a lényegét.

Az új magyar kormány teljességében kívánja elismerni és támogatni az egyházak szolgálatát — úgy is mint vallásos közösségeket, és úgy is mint közfeladatot átvállaló intézményeket.

Pontosan tudom, hogy Jézus Krisztus nem azért alapította az egyházat, hogy a Népjóléti Minisztérium vagy a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma hiányosságait pótolja. Az egyház alapvető küldetése az üdvösségre irányul